

TELEFON 45-85

VOJNI INVALID

List izhaja vsakega prvega v mescu. Posamezna številka 1 din. / Naročnina mesečno 1 din. / Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica

Ustanovitev Ljubljanske province

Kraljevi dekret

VIKTOR EMANUEL III.,
po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

na podlagi člena 18. zakona z dne 19. januarja 1939-XVII., št. 129, ker smatramo za potrebno in nujno odrediti, po zaslišanju Velikega Fašističnega Sveta, po zaslišanju Ministrskega Sveta, na predlog Dučaja fašizma, predsednika vlade, Smo sklenili in odločamo:

Člen 1.

Slovensko ozemlje, čigar meje so odredene kakor na priklučeni karti, je integralni del Kraljevine Italije in tvori Ljubljansko provinco.

Člen 2.

S kraljevskimi dekreti, ki se bodo izdali na predlog Dučaja fašizma, predsednika vlade, se bodo določile uredbe za Ljubljansko provinco, ki bo — imajoč kompaktno slovensko ljudstvo — imela avtonomno ustavo, upoštevaje etnični značaj ljudstva, zemljepisni položaj ozemlja in posebne pokrajinske potrebe.

Člen 3.

Vladno oblast bo izvrševal Visoki komisar, imenovan s kraljevim dekretom na predlog Dučaja fašizma, predsednika vlade in ministra za notranje posle.

Člen 4.

Visokemu komisarju bo pomagal svet 14 zastopnikov, izbranih iz produktivnih slojev slovenskega ljudstva.

Člen 5.

Vojaška služba ne bo obvezna za slovensko ljudstvo Ljubljanske province.

Člen 6.

Poučevanje na ljudskih šolah bo obvezno v slovenskem jeziku. V srednjih in višjih šolah bo fakultativen pouk italijanskega jezika. Vse službene odredbe bodo izhajale v obeh jezikih.

Člen 7.

Kralj. vlada je pooblaščen, da na ozemlju Ljubljanske pokrajine objavlja ustavo in druge zakone kraljevine, da izdaja potrebne odredbe in da jih dovede v sklad z že obstoječo zakonodajo in z odredbami, ki se bodo izdajale v smislu čl. 2.

Člen 8.

Ta dekret velja od dneva, ko bo objavljen v »Službenem listu« kraljevine ter bo predložen zakonodajnim skupščinam zaradi uzakonitve.

Duče fašizma, predsednik vlade je pooblaščen, da predloži zadevni zakonski osnutek.

Odredjamo, da se ta ukaz, opremljen z državnim pečatom, uvrsti v uradno zbirko zakonov in naredb Kraljevine Italije, in

Ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skrbi za njegovo izvrševanje.

Dano v Rimu dne 3. maja 1941-XIX.

VIKTOR EMANUEL

MUSSOLINI

Dne 3. maja je Kr. Civilni Komisar g. Emilio Grazioli v sprejemni dvorani na Kr. Civilnem Komisarjatu v Ljubljani sprejel zastopnike slovenskega političnega, kulturnega, delavskega in gospodarskega življenja, ki so prišli, da mu izrazijo zahvalo za vso veliko dosedanje skrb, s katero sta bila v zase-

denem ozemlju dosežena in vzdržana red in mir. V tem velikem zastopstvu so bili poleg bivšega bana dr. M. Natlačena tudi bivši ministri Iv. Pucelj, Ivan Mohorič, dr. Fr. Novak in dr. A. Gosar, dalje več bivših senatorjev in narodnih poslancev ter zastopniki organizacij trgovcev, gostinskih obratov, bančnih zavodov, industrijcev in časnikaarjev. Navzoči so bili tudi rektor vseučilišča, predsednik odvetniške, notarske, delavske in trgovske in industrijske zbornice.

Zbranim odposlancem je gospod Kr. Civilni Komisar razložil pomen in važnost dekreta in jih posebej opozoril na pomembnost Dučevih dekretov za ureditev ustavnopravnega položaja Slovenije. Izrazil je prepričanje, da bo slovensko prebivalstvo, kakor v prvih dneh zasedbe, tudi v bodoče lojalno sodelovalo z njim in vsemi oblastmi v korist in prosoh Ljubljanske Province.

V imenu vseh navzočih zastopnikov, kakor tudi v imenu vsega slovenskega ljudstva v Ljubljanski provinci, je bivši ban dr. Natlačen izrazil najglobljo udanost Vel. Kralju in Cesarju in izrekel globoko zahvalo Dučju za plemenite posebne ukrepe, s katerimi so podana jamstva za naše varno življenje in bodočnost prebivalstva Ljubljanske Province. Kralj. Civilnemu Komisarju je izročil hkrati spomenico za Dučja, ustanovitelja Imperija in vrhovnega poveljnika vseh Oboroženih Sil, in ga prosil, naj spomenico predloži na pristojno mesto.

Kr. Civilni Komisar je odposlancem zagotovil, da bo njihovo spomenico takoj odposlal v Rim, tako da bo nemudoma predložena Dučju. Zgodovinsko svečanost je Kr. Civilni Komisar zaključil z vzklikom Vel. Kralju Dučju, Italiji in Ljubljanski provinci. Tem vzklikom so se navdušeno pridružili vsi navzoči. S tem je bila pomembna zgodovinska svečanost končana.

Posebno spomenico za Dučja je izročil Kr. Civilnemu Komisarju tudi ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, za njim pa dolga vrsta ustanov, društev in zavodov, ki so dali s tem izraza svoji najgloblji hvalečnosti in vdanosti spričo modre državnopravne ureditve zasedenega slovenskega ozemlja. Tudi župani vseh občin na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanskih Oboroženih Silah, so se spontano pridružili tej manifestaciji, se korporativno poklonili Kr. Civilnemu Komisarju, odposlali vdanostno brzojavko Vel. Kralju in Cesarju, ter izročili posebno spomenico na Dučja.

Ko vsi sloji in stanovi v Ljubljanski provinci izražajo svojo globoko hvalečnost in popolno lojalnost spričo modrega državniškega akta Dučja, smo prepričani, da isto še prav posebno občutijo tudi vsi vojni invalidi in ostale vojne žrtve v Ljubljanski Provincii, trdno prepričani, da bodo pod zaščito Kraljevine Italije v okviru suverenosti italijanske države, na temelju slovenske kulturne avtonomije in v duhu korporacijskih načel tudi oni deležni popolnega upoštevanja in nadaljnje naklonjenosti s strani nadrejenih oblasti.

Izrazi udanosti in hvaležnosti

Kakor objavljamo spredaj v posebnem članku, so dne 3. maja ob zgodovinskem dogodku ustanovitve Ljubljanske Province zastopniki kulturnih, gospodarskih in stanovskih organizacij in bivši politični veljaki izročili Kr. Civilnemu Komisarju posebno poslanico, naslovljeno na Dučja. Ta poslanica, ki je bila takoj poslana v Rim, se glasi:

»Duče! V trenutku, ko je slovensko ozemlje, ki so ga zasedle italijanske oborožene sile, postalo del velikega Kraljestva Italije, izražamo v imenu vsega slovenskega prebivalstva Nj. Vel. Kralju in Cesarju najspoštljivejšo vdanost in izrekamo Vam, Duče, vso našo hvalečnost za plemenite posebne ukrepe, ki ste jih izdali za naše ozemlje in ki bodo za nas varno jamstvo življenja ter zagotovitev bodočnosti našega prebivalstva.

Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako vzvišenim pojmovanjem rimske pravičnosti ume fašistična Italija vladati narodom, ki so pod njenim varstvom.

Duče, slovensko prebivalstvo bo dokazalo še bolj s svojimi deli svojo hvalečnost in vso svojo lojalnost.

Ljubljanski škof dr. Gregor Rožman je pa po stolnem proštu g. dr. Nadrahu izročil Kr. Civilnemu Komisarju osebno spomenico v svojem imenu in v imenu duhovščine ljubljanske škofije. Ta spomenica, ki je iskren izraz udanosti in najgloblje zahvale, se glasi:

»Duče! Ko sem z živim veseljem izvedel za priključitev slovenskega ozemlja, ki ga je zasedla italijanska vojska, h kraljevini Italiji, Vas prosim tudi v imenu duhovščine in škofije na tem ozemlju, da sprejmete izraze najgloblje hvaležnosti za velikodušne ukrepe, ki ste jih izdali za slovensko prebivalstvo. Duče, sprejmite tudi izraze naše lojalnosti in sodelovanja, Boga pa prosimo, da bi blagoslovil Vaše delo, da bi blagoslovil veliki italijanski narod in slovensko prebivalstvo, ki bo v okviru rimskega imperija lahko živelo in prospevalo.

Spomenica, ki so jo poslali župani slovenskih občin Dučju v znak popolne lojalnosti in vsestranske pripravljenosti za najtesnejše sodelovanje v korist Italije in Ljubljanske province, se glasi:

Duče,

župani 105 občin, ki sestavljajo novo Ljubljansko Pokrajino, si dovoljujejo v imenu vsega prebivalstva ponovno izraziti svoje navdušenje in ponos nad vključitvijo slovenskega ozemlja v Veliko Kraljevino Italijo.

Duče,

zakoni Rima so dali prebivalstvu te pokrajine v resnici mir in pravico ter so segli do srca vsem prebivalcem, ki bodo s svojo absolutno lojalnostjo in s svojim delom dokazali, da so je v resnici vredni.

Spomenico so podpisali vsi župani. Prvi jo je podpisal ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je spomenico tudi prečital.

Imenovanje Visokega Komisarja

S Kraljevim odlokom na predlog Dučerja kot Ministra za notranje zadeve je bil imenovan gospod Emilio Grazioli, bivši Zvezni Tajnik v Trstu, za Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino z datumom 3. maja 1941 — XIX.

Visoki Komisar g. Emilio Grazioli je deloval kot Pokrajinski Tajnik (Federale) Fašistične stranke v Trstu pet let, prej pa je bil na enakem položaju v Trentu. G. Emilio Grazioli je fašist prve ure, eden izmed fašistov pred pohodom na Rim. Od ustanovitve je član nove Fašistične Korporacijske zbornice, v svetovni vojni se je pa izkazal kot hraber bojevnik in prejel za zasluge vojni križ. Od dne 17. aprila t. l. je vodil kot Kralj. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje vso civilno upravo v naših krajih.

Ob visokem imenovanju, ki je dokaz Najvišjega zaupanja, želi vse prebivalstvo Ljubljanske pokrajine brez izjeme g. Visokemu Komisarju kar največ uspeha v blagor Države in našega ljudstva. Gospod Visoki Komisar Emilio Grazioli si je že takoj prvega dne pridobil splošne simpatije vsega slovenskega prebivalstva Ljubljanske pokrajine, saj je že precej spočetka pokazal svoje vsestransko razumevanje za kulturne, socialne in gospodarske potrebe in težnje tega ozemlja. Izkazoval je ves čas zaupanemu mu prebivalstvu veliko naklonjenost in resnično prizadevnost.

Tudi vojni invalidi in vse ostale vojne žrtve, združeni v invalidski organizaciji, se pridružujejo tem splošnim čestitkam vsega slovenskega prebivalstva v Ljubljanski pokrajini. Ob izražanju svoje vdanosti se priporočajo za njegovo blagohotno naklonjenost z najiskrenejšo željo, da bi Visoki Komisar dosegel z opravljanjem svoje visoke in odgovorne službe najlepše uspehe.

Sprejem deputacije vojnih žrtev pri Visokem Komisarju

V sredo 4. junija je Visoki Komisar Ekszellenca Emilio Grazioli sprejel deputacijo Združenja vojnih invalidov v Ljubljani. Zastopniki invalidov, ki so bili deležni prijaznega in ljubeznivega sprejema, so v imenu vseh vojnih žrtev Ljubljanske province pozdravili Visokega Komisarja in mu izročili sledečo spomenico:

**NJEGOVI EKSCELENCI
KR. CIVILNEMU KOMISARJU
LJUBLJANSKE PROVINCE**

v Ljubljani

Vojni invalidi in ostale žrtve minule svetovne vojne na področju Ljubljanske province, ki jih predstavlja Združenje vojnih invalidov v Ljubljani, prosijo, da jih Vaša Ekszellenca prevzame pod svojo zaščito in jim zagotovi njihove že pridobljene pravice, predvsem redno prejemanje invalidnin, zdravljenje in ortopediranje ter ostale ugodnosti, ki so jih bili deležni po (do sedaj veljavnem invalidskem zakonu.

V zavesti, da je bila fašistična Italija prva država v Evropi, ki je vojne žrtve vedno visoko cenila in invalidsko vprašanje rešila kar najbolj pravično in socialno, prosimo Vašo Ekszellenco, da blagovoli ugoditi naši prošnji in tolmačiti izraze naše lojalnosti in vdanosti Kralju in Cesarju ter Dučeru Fašističnega Imperija.

**ALL' ECCELLENZA
L'ALTO COMMISARIO
DELLA PROVINCIA DI LUBIANA**
a Lubiana

Gli invalidi e le altre vittime della guerra mondiale abitanti nei territori

della Provincia di Lubiana, rappresentati dall'Associazione degli Invalidi di guerra a Lubiana, pregano Vostra Eccellenza di accordar loro la Sua benevole protezione affinché siano rispettati i loro diritti già ottenuti, ed anzitutto la regolare percezione degli aiuti d'invalidità, l'assistenza medica ed il rifornimento di apparecchi ortopedici, nonché gli altri vantaggi di cui godevano in base alla legge sugli invalidi di guerra che finora fu in vigore.

Nella convinzione che l'Italia fascista è stata il primo Stato in Europa che ebbe una illuminata comprensione per le vittime di guerra e che seppe risolvere il problema degli invalidi in modo di somma giustizia e di massima cura sociale, i sottoscritti in nome dell'Associazione pregano Vostra Eccellenza perchè voglia esaudire la loro supplica ed essere tanto presso il Rè ed l'imperatore quanto presso il Duce dell'Impero fascista l'interprete della loro devozione e lealtà.

*

Na prošnjo zastopnikov vojnih invalidov Ljubljanske province, da bi bile vse vojne žrtve tudi v bodoče deležne vseh ugodnosti in pravic, ki so si jih pridobile z do sedaj veljavnimi zakoni, se je Visoki Komisar predvsem zanimal, če so bile invalidnine izplačane. Na zatrdilo invalidskih zastopnikov, da so invalidnino v redu prejeli vsi vojni invalidi in ostale vojne žrtve, ki jim ta pripada, je deputacija prejela od Visokega Komisarja g. Emilia Graziolija zatrdilo, da se bodo upoštevale prav vse pridobljene pravice vojnih žrtev.

Na prošnjo, da se izpolni vrzel v izvajanju uredbe o vojnih žrtvah, ker nimamo nadpreglednih komisij in tudi ne vrhovnega invalidskega sodišča, je prejela deputacija zagotovilo, da bo pri Visokem Komisarjatu imenovana posebna nadpregledna komisija kakor tudi vrhovno invalidsko sodišče.

Tudi glede narodnega invalidskega fonda so prejeli zastopniki invalidov zagotovilo, da bo pri Visokem Komisarjatu imenovana uprava tega fonda in to iz zastopnikov oblasti in zastopnikov vojnih žrtev kot to predvideva doslej veljavna uredba.

Veliko smo že pisali o zidanju novega invalidskega doma v Ljubljani. Tudi o tem vprašanju je deputacija informirala Visokega Komisarja in prejela njegovo zagotovilo, da se bo za to vprašanje zanimal.

Nadalje so prejeli zastopniki vojnih žrtev Ljubljanske province zagotovilo, da bosta okrožni kot invalidski sodišči na tem teritoriju in to v Ljubljani in Novem mestu poslovali tudi nadalje normalno kot doslej.

Visoki Komisar Ekszellenca Emilio Grazioli se je nad vse živo zanimal za položaj vojnih žrtev Ljubljanske province, vprašal je kakšne so najnižje in najvišje invalidnine kakor tudi, kako živijo siromašne družine vojnih žrtev.

Deputacija je Visokemu komisarju izrazila iskreno zahvalo za vsa zagotovila, ki bodo v vrstah vojnih žrtev povzročila zelo razveseljiv odmev. Izjavila je tudi, da je Združenje vojnih invalidov ob vsaki priliki pripravljeno sodelovati v vseh vprašanjih, ki zadevajo vojne invalide in ostale vojne žrtve.

dr. Josip Lavrič, rojen v Moravčah 18. marca 1903, generalni tajnik Kmetijske zbornice,

Albin Smerkolj, rojen v Krminu 2. februarja 1886, trgovec in predsednik Zveze trgovskih združenj,

Alojzij Sitar, rojen v Pišecah 24. maja 1906, trgovski nameščenev in zastopnik trgovskih nameščenecv,

dr. Vladimir Valenčič, rojen v Trnovem pri Ilirski Bistrici 26. nov. 1903, zastopnik bančnih uslužbenecv,

Rudolf Krušič, rojen v Gaberjah 6. aprila 1898, mehanik in zastopnik industrijskih delavcev,

Karel Regina, rojen v Drevčah pri Vuzenici 12. februarja 1909, kmet in zastopnik kmečkih delavcev.

Vse, kar potrebujete za katero koli pisarno, dobite po zmernih cenah v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

* **Kadar boste potrebovali kakršno koli obliko in barvo pisemskega papirja, zapomnite si, da ima Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani veliko izbiro.**

Rešili smo 400 invalidskih spisov

Bilo je prve dni mesca aprila, ko so se razne biv. vojaške komande začele seliti iz Ljubljane. Združenje invalidov v Ljubljani je zvedelo, da se seli tudi vojni okrog, pri katerem se je v zadnjem času nakopičilo približno 400 spisov tistih vojnih invalidov, ki so jih invalidska sodišča predlagala nadpregledni komisiji zaradi točne ugotovitve poškodb. Ta komisija pa se je v zadnjem času pred vojnimi dogodki le bolj poredko sestajala, zato se je tam nabralo tako veliko število invalidskih spisov.

Povsem neznana usoda bi doletela te spise, če bi se zanje ne pobrigala naša organizacija. Prav v zadnjem trenutku so prišli naši zastopniki na komando vojnega okroga in zaprosili za izročitev invalidskih spisov. Prevzeli so jih in jih v zabojih prepeljali v prostore organizacije. Ko so bili burni dnevi za nami in se je v Ljubljansko pokrajino vrnilo redno življenje, so bili najprej ljubljanskemu invalidskemu sodišču oddani tisti spisi, ki spadajo v njegov delokrog, a pred kratkim je tudi zastopnik novomeškega invalidskega sodišča prevzel tja spadajoče spise.

Ko bo začela poslovati nadpregledna komisija, ki jo bo v Ljubljani imenoval Visoki Komisar, bosta invalidski sodišči v Ljubljani in Novem mestu predložili tej komisiji, skupno z onimi spisi, ki so bili med tem časom rešeni, pa se je izkazala potreba po nadpregledu.

Ako se nam posreči dobiti tudi invalidske spise iz Beograda, tedaj bomo lahko z zadovoljstvom ugotovili, da so prav vsi invalidski spisi rešeni.

Kako dobiti invalidske akte iz Beograda

Vse invalidske zadeve, ki so jih reševala prvoinstančna okrožna kot invalidska sodišča, so bile v smislu dolečil invalidskega zakona poslane v potrdilo vrhovnemu invalidskemu sodišču v Beograd. Vojni dogodki pa so prekinili delo na prevedbi vojnih invalidov in ostalih vojnih žrtev na novi zakon. Toda s prekinitvijo samo ne bi bile vojne žrtve toliko prizadete, pač pa je prizadetih precejšnje število vojnih invalidov in ostalih vojnih žrtev s tem, ker so bili njihovi akti ravno poslani na drugoinstančno vrhovno sodišče v Beograd v reševanje. Vsi tisti, ki so že prejeli rešitev okrožnega sodišča, a še nimajo rešitve vrhovnega invalidskega sodišča, spadajo med one, katerih invalidski akti so v Beogradu.

Združenje vojnih invalidov v Ljubljani stoji pred važnim vprašanjem, kako priskrbeti povrnitev invalidskih aktov vsem vojnim žrtvam iz teritorija Ljubljanske province, katerih akti so v zadnjem času v Beogradu. Zaveda se, da bi prizadeti utrpeli silno veliko škodo, če bi se njihovi dokumenti izgubili. Prav iz tega razloga je razmišljalo po kaki poti bi se dalo to doseči.

Po zagotovitvi Ekszellenca Emilia Graziolija bo pri Visokem Komisarjatu v Ljubljani imenovano posebno vrhovno invalidsko sodišče za Ljubljansko pokrajino. Ko bo to sodišče začelo poslovati, bo Združenje invalidov zaprosilo Visoki Komisarjat za dovoljenje in pooblastilo, da smejo zastopniki invalidov ali posebni delegati tega sodišča iti osebno v Beograd, da bi na bivšem Vrhovnem invalidskem sodišču prevzeli akte prizadetih vojnih žrtev iz Ljubljanske pokrajine. Ako je ostal arhiv tega sodišča v viharnih dneh velikega tedna nepoškodovan, tedaj, upamo, se bo posrečilo rešiti dokumente precejšnjega števila vojnih žrtev. Natančno število teh aktov bi lahko ugotovili okrožni kot invalidski sodišči v Ljubljani in Novem mestu, ki razpolagata s podatki svojega vložnega zapisknika, iz katerih je razvidno, kateri spisi so bili poslani v Beograd in niso še vrnjeni.

To vprašanje je za mnoge vojne žrtve zelo važno in prav zato bo Združenje invalidov skušalo doseči njegovo čim hitrejšo rešitev.

Velikodušen dar Visokega Komisarja siromašnim družinam vojnih žrtev

O priliki poseta zastopnikov vojnih žrtev je Visoki Komisar Ekszellenca Emilio Grazioli nakazal 15.000 Din za najsiromašnejše družine vojnih žrtev na teritoriju Ljubljanske province. Podpora posameznim družinam ne sme znašati manj nego 500 Din. S tem zne-

skom bo obdarovanih 30 najsiromašnejših družin vojnih žrtev.

Za velikodušni dar in za globoko razumevanje težkega položaja, v katerem so predvsem družine mnogih vojnih žrtev, izrekamo Visokemu Komisarju najiskrenejšo zahvalo.

Imenovanje pokrajinskega sosveta za Ljubljansko pokrajino

Rim, 27. maja. Z dekretom Dučerja, Ministra za notranje zadeve, je bil imenovan na predlog Visokega Komisarja Ljubljanske pokrajine Pokrajinski sosvet, v katerem so:

dr. Marko Natlačen, rojen v Mavčah na Vipavskem 24. aprila 1886, odvetnik in bivši ban,

Ivan Pucelj, rojen v Velikih Laščah leta 1887, posestnik in bivši minister,

msg. dr. Matej Slavič, rojen v Bukovcih 27. januarja 1877, rektor vseučilišča v Ljubljani,

Franc Heinrihar, rojen v Selcih 29. febr. 1897, podpredsednik Zveze industrijev,

dr. Ivan Slokar, rojen v Mostarju 8. maja 1884, generalni direktor Zadržne gospodarske banke in predsednik Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov,

Karel Kavka, rojen pri Sv. Pavlu pri Domžalah 22. oktobra 1897, stavbenik in predsednik Obrtne zbornice,

Miloš Pirkmajer, rojen v Framu 15. novembra 1893, inženir,

Visoki obiski pri ranjenih in bolnih vojaki

Nj. Vel. Kraljica in Cesarica obiskala ranjence

Njeno Veličanstvo Kraljica in Cesarica se je 5. maja zjutraj znova vrnila v bolnišnico Rdečega Križa št. 3, na Sacchetiju v Rimu, kjer je s svojo vzpodbudno besedo in materinskim zanimanjem tolažila junaške ranjence, ki se tukaj zdravijo.

Kraljica in Cesarica vnovič obiskala ranjence

Nj. Vel. Kraljica in Cesarica je 7. maja spet vse dopoldne posvetila ranjencem, ki leže v zdravilišču »Dobrega Pastirja« v Rimu. Njen obisk je trajal celo tja do popoldne, ker si je Kraljica in Cesarica ogledala vse delovanje tamkajšnje bolnišnice.

Za vse tamkaj ležeče junaške bolnike in ranjence se je Visoka Gospa pristrčno zanimala ter jim izkazovala materinsko nežnost.

Ko je Nj. Veličanstvo Kraljica in Cesarica odhajala, so se iz ust vseh ranjencev njej v čast dvigali klici zahvale in vdanosti.

Princezinja Piemontska med ranjenci

Princesa Piemontska je 8. maja obiskala bolnišnico Rdečega Križa in

sv. Marjete v Firenci ter se je ustavljala ob posteljah slehernega ranjenca in se je zelo živahno zanimala za razmere vojakov in njihovih družin. Obisk princeze je bil sprejet z največjo hvaležnostjo in je izzval pristrčno navdušenje.

Princeza Piemontska med ranjenimi in bolnimi vojaki

Princesa Piemontska, vrhovna nadzornica italijanskega Rdečega Križa, je v Firenci 13. maja obiskala ranjence in bolnike, ki so v bolnišnici Mantellate in v vilah Natalia in Velike vojvodinje. Ustavljala se je ob vsaki postelji in je z vsakim spregovorila nekaj besed. Obiskala je tudi vse prostore in se je pogovarjala z voditelji oddelkov. Povsod so ji priredili pristrčne manifestacije velike hvaležnosti. Snoči se je Piemontska princesa podala na postajo Campo di Marte, kamor je ravno prišel vlak z ranjenci. Navzoči so bili še poveljnik armadnega zbora in druge vojaške osebnosti. Princesa je stopila na vlak in šla skozi vse prostore in se med drugim pogovarjala tudi s poročnikom Cantaurom, ki je predlagan za odlikovanje z zlato kolajno. Ko je bila navzoča tudi pri prenosu ranjencev na avtomobile, je odšla s postaje med vdanimi pozdravi oblasti in med navdušenim pozdravljanjem množice.

Naše težnje

Vloga Združenja vojnih invalidov na Visoki Komisariat

Da bi bilo omogočeno nemoteno nadaljnje poslovanje Združenja vojnih invalidov v korist vseh vojnih žrtev v Ljubljanski pokrajini, je naša organizacija poslala Visokemu Komisariatu sledečo prošnjo z obrazložitvijo naših posebnih teženj:

VISOKI KOMISARIAT ZA LJUBLJANSKO POKRAJINO v Ljubljani

Uredba bivše kraljevine Jugoslavije o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah z dne 1. decembra 1938 je predpisovala za priznanje zaščite določen postopek pri raznih instancah, ki danes več ne obstajajo, in je tudi previdevala razne vire dohodkov, s katerimi so se krile dajatve vojnih žrtev in ostale materialne potrebe, ki niso bile predvidene v državnem proračunu.

Sedaj ko se razmere, nastale zaradi vojne, zopet polagoma urejajo in imajo odločujoči najboljše in resno voljo, da se spravi vse v normalni tek, si dovoljujejo tudi vojne žrtve iz Ljubljanske pokrajine izjaviti svoje težnje, ki so zanje največje in za življenjski obstoj pomenljive važnosti in za katerih uresničenje nujno prosijo.

1. Po § 71. cit. uredbe odloča o priznanju in izgubi pravic do državne zaščite na drugi in poslednji stopnji višje invalidsko sodišče. To je bilo do vojne za vso državo edinole v Beogradu. Do začetka vojne okrožna sodišča še niso izdala prvoinstančnih odločb vsem prijavljenim vojnim žrtvam. Ta sodišča zato še sedaj rešujejo prijave in izdajajo prvoinstančne odločbe; za končno veljavno potrditev odločb pa danes ni instanc, zato ležijo pri okrožnih sodiščih že rešeni spisi; vojne žrtve, o katerih je znano, da je pretežna večina socialno zelo slabo oskrbljena, pa morajo čakati na priznane jim invalidnine.

Nujno bi bilo zato potrebno, da se ta vrzel odpravi in poveri z agendami višjega invalidskega sodišča Vrhovno sodišče v Ljubljani.

2. Skušalo naj bi se tudi dognati, če spisi, ki so bili od okrožnih sodišč poslani višjemu sodišču v Beograd, še obstajajo in če bi se mogli dobiti ter izročiti okrožnim sodiščem, kolikor so spisi od višjega invalidskega sodišča potrjeni, oziroma vrhovnemu sodišču.

3. Za pregledovanje oseb, pri katerih naj se ugotovi pridobitna nesposobnost in potem določi višina odstot-

ka nesposobnosti, so bile pristojne zdravniške komisije na sedežih vojaških okrožij. Proti odločbam komisije je bila dopustna pritožba na višjo komisijo.

Ob pričetku vojne je bilo v Združenju vojnih invalidov na njegovo intervencijo izročenih okoli 400 spisov, našajočih se na invalide, ki so bili predlagani od okrožnih sodišč za pregled pri ljubljanski invalidski zdravniški komisiji. Ti spisi so bili iz območij ljubljanskega in novomeškega okrožja. Poleg teh invalidov pa jih bo še mnogo, ki bi imeli priti na pregled; možnost ponovnega pregleda pa daje uredba tudi invalidom, ki so že bili pregledani, če se jim je pridobitna sposobnost kasneje poslabšala.

Nižje in višje zdravniške komisije danes ne obstajajo več. Da bi se tudi te agende v redu in normalno opravljale, si dovoljujemo prositi, da se s temi posli poveri v prvi in drugi instanci komisija zdravnikov obče državne bolnice v Ljubljani.

4. Na vsem teritoriju bivše Jugoslavije, ki je sedaj pridelen kraljevini Italiji, je državna protezna delavnica edinole v Ljubljani. Zmogljivost protezne delavnice bo kmalu prekosila potrebe po protezah in ortopedskih pripomočkih vojnih žrtev ljubljanske pokrajine. Prepričani smo, da bo tudi težnjam vojnih žrtev iz ostalih prideljenih pokrajin (karlovački, ogulinski, jastrebarski, kninski, sušaški, zametski okraj) znatno ustrezno in da bodo iznenadene nad pažnjo, če jim bo oskrba s protezami itd. še nadalje nemoteno omogočena. Ti kraji imajo ugodne zveze z Ljubljano in bi lahko brez vseh težkoč tja hodili po proteze. Tako bi bila na eni strani zmogljivost protezne delavnice izrabljena, na drugi strani pa bi delavci protezne delavnice, ki so v pretežni večini težki vojni invalidi, bili eksistenčno zavarovani.

5. Uprava Narodnega invalidskega fonda je svoj čas votirala 4 ½ milijona dinarjev za gradnjo ortopedskega zavoda v Ljubljani. Denar je bil poslan kralj. banski upravi in od te naložen v Državno hipotekarno banko kralj. Jugoslavije, podružnica v Ljubljani. Prosimo Visoki Komisariat, da se vloga obvaruje kot druge pupilarno varne vloge in zasigura, da bo v dani priliki izplačana v polnem nominalu in denar porabljen samo za tiste svrhe, za katere je bil namenjen.

6. Vse agende Narodnega invalidskega fonda so se opravljale v centrali

v Beogradu, tja so se stekali vsi v uredbi predvideni dohodki iz vse države in od tamkaj tudi krile potrebe posameznih banovin za dajatve, za katerih kritje je bil namenjen Narodni invalidski fond. Da se tudi to vprašanje uredi sedanjemu stanju ustrezajoče, si usojamo zaprositi, da se:

1. ustanovi Narodni invalidski fond za Ljubljansko pokrajino z delokrogom, ki ga določa uredba, in imenuje upravni odbor;

2. da preide v glavnico Narodnega invalidskega fonda:

a) stavbišče na Jegličevi cesti, ki je bilo kupljeno od Mestne občine ljubljanske za ortopedski zavod in ki je v zemljiški knjigi že knjiženo na Narodni invalidski fond v Beogradu,

b) 4 ½ milijona dinarjev, ki so vloženi v Državni hipotekarni banki, podružnici v Ljubljani,

c) kupnina za ambulatorij na Mirju, ki jo mora plačati ljubljanski univerza, če ne, pa stavba z zemljiščem vred,

č) invalidska zgradba v zdravilišču Dol. Toplice (§ 95. uredbe);

3. da imenovani upravni odbor takoj prične z zbiranjem sredstev, ki so v uredbi predvideni za Narodni invalidski fond.

Ponovno vljudno prosimo za realizacijo naših teženj in porabljam tudi to priliko za ponovne izraze naše vdanosti in za prošnjo za naklonjenost gospoda Visokega Komisarja do vojnih žrtev.

Zdravljenje vojnih žrtev

V smislu uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah je izplačeval narodni invalidski fond podpore za zdravljenje vojnih invalidov doma, kakor tudi odobral kredite za njihovo zdravljenje v raznih zdraviliščih. Tako je bil vsako leto določen nek kredit za zdravljenje invalidov v Dolenjskih Toplicah. Iz tega kredita so posamezniki, ki jim je zdravnik predpisal zdravljenje v drugih zdraviliščih, prejeli za to potrebne zneske. Toda uprava in denar narodnega invalidskega fonda sta bila v Beogradu in povsem razumljivo je, da od tam ne moremo pričakovati ničesar.

Združenje vojnih invalidov v Ljubljani je iskalo izhod iz nastalega položaja. Ko so se razmere pri nas normalizirale, je naredila Visoki Komisariat posebno vlogo s predlogi za ureditev najbolj perečih vprašanj, ki zadevajo tako vojne invalide kakor tudi ostale žrtve vojne. Med taka pereča vprašanja spada tudi podpora za zdravljenje doma in v raznih zdraviliščih. — Bivša invalidska uredba

namreč predvideva vse te podpore, seveda je izplačilo teh spadalo v področje narodnega invalidskega fonda. Kakor smo že na drugem mestu omenili, je Visoki Komisar zagotovil naši deputaciji osnove tega fonda. Toliko časa, dokler se ne bodo v ta novo osnovani narodni invalidski fond za Ljubljansko pokrajino zbrala potrebna sredstva, pa bi se mogla ta zagotoviti z rednim proračunom.

Iz narodnega invalidskega fonda so se nakazovale tudi podpore v zneskih do 300 Din posameznim vojnim žrtvam, ki so smele v primeru potrebe prositi za to podporo tudi do trikrat letno. Prepričani smo, da se bodo tudi za te podpore potrebni zneski vnesli v redni proračun.

Naša deputacija je imela priliko spoznati velikodušnost Visokega Komisarja Ekscelence Emilija Graziolija in zato smemo povsem sigurno računati, da bodo tudi ti naši predlogi upoštevani in bo podpora za zdravljenje vojnih žrtev tudi v bodoče zagotovljena.

Pojasnila o nadaljnjem reševanju

Mnoge naše vojne žrtve še nimajo priznanja, ker še niso dobile rešitev. Zaskrbljeni poizvedujejo, kaj bo z njimi. V pomirjenje pojasnimo, kako se bodo predvidoma nadalje reševale invalidske zadeve. Kakor v drugih vprašanjih, se je naše združenje zainteresiralo tudi za to in je dobilo sledeče informacije:

V Ljubljanski pokrajini rešujeta invalidske zadeve okrožni invalidski sodišči v Ljubljani in v Novem mestu še nadalje in bodo torej vsi prijavitelci dobili rešitve. Da pa delo ne gre tako hitro od rok, so kriva razna pozvedovanja in zaslisanja. Že večkrat smo poročali, da dajejo prizadeti zelo malo podatkov in zato je razumljivo, da takih prijav ni mogoče ugodno rešiti, kajti mnogi nimajo ne listin ne prič, in se je tudi zgodilo, da invalid pri sodnem zaslišanju ni vedel, kdaj in kje je bil ranjen. In prav taki primeri zadržujejo naglo reševanje ostalih prijav z vsemi potrebnimi dokazili.

Po zagotovitvi Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino bo v kratkem osnovana pregledna komisija. S tem bo omogočena prvoinstančna rešitev vseh tistih invalidskih aktov, ki so čakali na vojnem okrogu in jih je naša organizacija rešila.

Za drugoinstančne rešitve je tudi že preskrbljeno, da bodo za ozemlje Ljubljanske pokrajine izvršene tukaj pri Visokem Komisariatu odnosno pri novi vrhovni invalidski sodni instanci v Ljubljani. Prepričani smo, da bodo vsi invalidski akti, zbrani v Ljubljanski pokrajini, čimprej rešeni.

Poleg sodnega in drugoinstančnega reševanja je po dosedanjih predpisih določeno, da mora biti vsak invalidski akt predložen še v kontrolo ministrstvu. To bo odslej nepotrebno, ker bo vse uredila finančna direkcija sama.

Tako je sedaj zagotovljeno nadaljnje reševanje invalidskih zadev na ozemlju Ljubljanske pokrajine. Reševalo se bo še nadalje na podlagi določb biv. jugoslovanske invalidske uredbe, ki ostane do nadaljnjega v veljavi.

Nekateri, ki so prejeli negativne rešitve, bi želeli še enkrat vložiti prošnje za priznanje invalidskih pravic. To pa sedaj ni mogoče, ker je še vedno v veljavi isti zakon, na osnovi katerega so bili odklonjeni. Če in ako bo to pozneje mogoče, bomo prizadete opozorili. Sedanji zakonski predpisi pa vsekakor veljajo tudi za tiste, ki so postali invalidi ali pa so izgubili svoje v sedanji vojni. Take osebe naj kar vložijo svoje prijave na invalidsko sodišče, ki jim bo priznalo pravice.

Nov kirurški oddelek ljubljanske bolnice

Visoki Komisar Ekscelence Emilio Grazioli se je ob priliki svojega obiska ljubljanske bolnišnice, 26. maja 1941, prepričal o bednem stanju bolnikov v prenapolnjenih kirurških oddelkih in odredil z velikodušno gesto, da se temu stanju nemudoma odpomore. Da se to izvede, je bil s 1. junijem otvorjen pomožni kirurški oddelek v prostorih novozgrajenega kirurškega paviljona. Za to, tako naglo rešitev neznosnih razmer, pod katerimi so trpeli dolga leta tako bolniki kot zdravniki, je dolžna gospodu Visokemu Komisarju globoko hvaležnost vsa Ljubljanska pokrajina.

Posebno hvaležna pa je uprava bolnišnice, ker ji je šele odlok g. Visokega Komisarja dal finančna sredstva in možnost za odpravo teh razmer in izročitev novega paviljona prometu.

Veličastna grobnica v Gorici slovesno odprta

V Gorici so 27. maja slovesno odkrili veličastno grobnico vsem padlim v svetovni vojni in žrtvam vojne v Afriki in v Španiji. Grobnico so odkrili z govorom Gvidona Favettija. Pred spomenik so številne organizacije položile svoje vence.

Dan Vojske in Imperija

Vsako leto 9. maja proslavlja vsa Italija Dan Vojske in Imperija. Letos je ta dan slovesno proslavila tudi Ljubljana, sedež najmlajše italijanske province. Časopisje je že nekaj dni pisalo, da obhaja italijanska Vojska letos šestič po vsej državi na dan 9. maja Dan Vojske in Imperija. Prva velika proslava Imperija je bila v Rimu devetega maja 1936. Takrat so se po uspešno končani abesinski vojni prvokrat zgrnile v Rim neštete množice italijanske Vojske in Črnih Sraja iz vseh delov velikega Imperija, ponosno so korakale v veličastnem sprevodu čete domačih posadk, poleg njih pa tudi borci iz Libije, Vzhodne Afrike in drugih kolonij. Poslej se obhaja v Italiji vsako leto na ta dan praznik Vojske in Imperija. Letos je to proslavo prvokrat videla in na svojih tleh doživela tudi naša bela Ljubljana.

Za prebivalstvo mesta Ljubljane, za slovensko ljudstvo, ki živi v Ljubljanski pokrajini, je bil to velik praznik: prvič se je poklonilo Italijanski Oboroženi sili in prvič je moglo izraziti svoja čustva lojalnosti in veselja, ki danes veže vse naše slovensko ljudstvo na Imperij in njegovo slavno Vojsko.

Slovensko ljudstvo pa je na ta praznik slavilo v Italijanski Oboroženi Sili poleg drugega tudi tole:

Italijanska Oborožena Sila je prišla med nas, da nam zaščiti naše narodne tradicije, naše običaje in lastnino. Od prvega dne zasedbe je naše ljudstvo na vsak korak spoznavalo in čutilo, kakšna velika zavest dolžnosti in plemenitosti preveva pri vsem tem delu slehernega člana Italijanske Oborožene Sile. Nikjer ni bila prekršena nobena danih navodil in besed, naše narodne svetinje in naš slovenski jezik sta spoštovana, naše šole in cerkve so ostale nedotaknjene in se razvijajo v zaščiti Italijanskih Oboroženih sil.

Ob proslavi vzvišenega praznika se je pokazala Italijanska Oborožena Sila med nami kot jasen in svetel predstavnik tistega Imperija, ki nam je dal mir, ki se naslanja na pravico Rima, ta pravica pa se naslanja — kakor smo na tej proslavi videli — na izredno in odlično moč in silo Italijanske vojske. V zavetju te moči in take zaščite je slovenskemu narodu zajamčena popolna možnost mirnega in vedrega dela za bodočnost svoje lepe pokrajine v okviru Rimskega Imperija.

Velika Italija pa nas je vključila v svoj Imperij kot avtonomno pokrajino. Kakor je bila slavna Italijanska Oborožena Sila ob svoji zasedbi vzgled višestva, plemenitosti in dostojnosti, tako nam je Duče fašizma v svoji modrosti in daljnovidnosti podelil ustavni statut, čigar izredna pomen in vse-

bina bosta mogla zablesteti v vsem blagru za bodočnost slovenskega naroda.

Tudi vojni invalidi iz bivše svetovne vojne smo s posebnim zanimanjem sledili mogočni paradi, ki se je razvijala mimo vseh odličnikov, ki so tej proslavi prisostvovali na posebni tribuni.

Parada se je pričela ob deseti uri. Prva je prikoralala vojaška godba, a takoj za njo I. polk Sardinskih Grenadirjev s staroslavno polkovno zastavo, odlikovano z Vojnim Redom Savojske hiše, dvema zlatima in eno bronasto kolajno. Za to zastavo je z mogočnim rimskim korakom defilirala ves polk, razvrščen v vrstah po 12 mož. Za njimi je prišel na vrsto II. pehotni polk s svojo godbo. Sledil je XIII. bataljon možnarjev in XI. baterija metalcev ognja in min. Za tema dvema edinicama je korakal ženijski bataljon črnih sraja.

Veliko pozornost so vzbujali odlično opremljeni alpinci, ki jih je bilo dva bataljona. Nato je prišlo številno topništvo. Najprej je šlo lahko topništvo s konjsko vprego, za njim pa platinasto topništvo. S topništvom je bila tudi godba na konjih.

Lahkemu topništvu je sledilo težko topništvo, ki je bilo vse motorizirano. Prav tako so bile motorizirane ženijske čete z radijskimi postajami, reflektorji, čolni za hitro postavitve mostov, delavnicami in mnogim drugim potrebnim materialom. Prav te motorizirane čete so povzročile med gledalci mnogo zanimanja. Prav tako je bila motorizirana kemična četa, ki ji je sledil motoriziran tren. Razen tega je bilo še večje število bolničarskih avtomobilov, drugih vozil za prevoz vojaštva in materiala. S temi pomožnimi enotami je bila zaključena parada.

Prva revija oboroženih sil italijanske vojske v Ljubljani je napravila na slovensko občinstvo najmočnejši vtis. Mladi, sveži vojaki, nosilci ideje velikega Imperija, borca za razmah svojega naroda in varstvo svojih podanikov, za nov red in novega človeka, so stopali strumno mimo nas. Vsa tehnika današnjega časa jim služi kot sredstvo za doseg velikega cilja, ki jim ga je postavil veliki Duče. To je sila, ki varuje naše meje, ki varuje tudi našo najmlajšo provinco v sklopu velikega Imperija in njen avtonomni značaj. Ta slavnostni mimohod je potrdil sloves zmagovalne italijanske vojske, njenih voditeljev in njene duha.

Proslava dneva vojske v Ljubljani je utrdila tudi v nas zavest, da je to praznik zmag slavne vojske, ki ustanavlja in varuje Imperij velikega italijanskega cesarstva.

SLUŽBENI DEL

VSI SRESKI IN KRAJEVNI ODBORI V LJUBLJANSKI PROVINCI NAJ POSLUJEJO NADALJE

Iz zagotovila Visokega Komisarja je razvidno, da sme naša organizacija nemoteno nadaljevati s svojim delom. Zato priporočamo vsem sreskim in krajevnim odborom, da stopijo v stik s krajevnimi oblastmi in še nadalje zastopajo interese vojnih žrtev.

Članarina. Združenje vojnih invalidov v Ljubljani je zaprosilo Visoki Komisarjat, da bi se članarina, odtegnjena od finančne direkcije v Ljubljani, nakazovala invalidski organizaciji v Ljubljani. Doslej je bila ta članarina po dosedanjih določilih nakazana središčnemu odboru v Beogradu, ki je po odbitku 10 % preostanek nakazovalo oblastnim odborom. Tako je bilo tudi s članarino za januar in februar. Vsa ostala članarina od marca dalje je depozirana na finančni direkciji. Ko bo izplačilo odobreno, bodo sreski in krajevni odbori prejeli svoje deleže, da jim bo omogočeno nadaljnje poslovanje.

Tisti sreski odnosno krajevni odbori, ki še niso izvršili svojih občnih zborov,

naj te pripravijo in javijo tako oblastem kakor tudi Združenju v Ljubljano. Upati je, da se bo lahko v kratkem izvršil tudi občni zbor Združenja v Ljubljani.

Nakazovanje članarine. Tik pred zaključkom lista smo zvedeli, da je Visoki Komisarjat v Ljubljani ugodno rešil našo prošnjo glede oddajanja članarine. Vso članarino, ki jo je od meseca marca dalje odtegnila finančna direkcija v Ljubljani, bo sedaj oddala Združenju vojnih invalidov v Ljubljani. Ko bo prejelo nakazilo bo Združenje oddelilo pripadajoče zneske vsem sreskim odnosno krajevnim odborom invalidske organizacije v Ljubljanski pokrajini. S tem, da je Visoki Komisarjat blagohotno odobril oddajanje članarine, je omogočen nadaljnji obstoj naših odborov, ker bodo s pripadajočo članarino lahko krili vse nastale izdatke.

*** Peresa, svinčnike, kuverte, črnila,** pisarniške in šolske potrebščine si najceneje nabavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Mariboru in Celju.

RAZNE VESTI

*** Prejšnja številka »VOJNEGA INVALIDA«** je zaradi nepredvidenih tehničnih ovir odpadla. Prav tako se je tudi junjska številka nekoliko zakasnila. Prosimo članstvo, da nam to zamudo oprostijo. V bodoče bomo skušali izdajati list vsak mesec redno.

*** Dan slepih.** Kakor po vsej Italiji, so v nedeljo, 8. junija, tudi v Trstu praznovali dan slepih. Članice Ženskega fašija so po mestu razdeljevale propagandno gradivo, sprejemale prostovoljne prispevke ter prodajale razglednice in druge predmete. Ves prebitek zbirke gre za podpore manj premožnim članom Italijanske zveze slepcev.

*** Protezna delavnica v Ljubljani** posluje v polnem obsegu še nadalje. Izdeluje in popravlja še nadalje vse proteze in ostale ortopedične pripomočke za vse vojne invalide iz Ljubljanske pokrajine.

*** Znižana vožnja** na ljubljanski električni cestni železnici kakor tudi polovična vožnja na železnici v Ljubljanski pokrajini je še nadalje v veljavi. Na to opozarjamo vse, ki so bili mišljenja, da smo s spremembo razmer izgubili pridobljene pravice.

*** Osebe invalidskih sodišč,** ki je prejemale svoje plače iz narodnega invalidskega fonda, je prevedeno sedaj med osebe okrožnih sodišč v Ljubljani in Novem mestu. S tem je rešeno vprašanje rednega prejemanja plač osebja in s tem obstoja okrožnih kot invalid. sodišč v Ljubljanski pokrajini.

*** Vsi, ki še nimajo prvoinstančnih rešitev,** tako invalidi, starši in vdove, naj nekoliko počakajo. Prvoinstančni sodišči v Ljubljanski pokrajini in to ono v Ljubljani in tudi v Novem mestu poslujeta redno še nadalje. Pričakovati je torej, da bodo prišli kmalu na vrsto vsi, ki še nimajo teh rešitev.

*** Zaostanki invalidnine.** Mnogi invalidi in ostale vojne žrtve, ki so bili prevedeni v zadnjem času, niso prejeli pripadajoče invalidnine za proračunsko leto 1939-1940. Ta zapadla invalidnina bi morala biti izplačana iz raznih proračunskih preostankov odnosno iz kreditov narodnega invalidskega fonda. Zaradi novih razmer trenutno ti zaostanki ne bodo izplačani. Vsi, ki jim ti zneski pripadajo, naj počakajo. Ko bodo za ta izplačila krediti na razpolago, bodo, če bodo potrebne prijave, pravočasno obveščeni, kaj jim je ukreniti.

*** Vsi tisti, ki so prejeli prvoinstančne rešitve,** vprašujejo, kaj bo z njimi. Iz poročila o sprejemu pri Visokem Komisarju je razvidno, da bo imenovano v Ljubljani drugoinstančno invalidsko sodišče. Ko bo to začelo poslovati, bodo vsi prizadeti prišli na vrsto in prejeli drugoinstančna — končno veljavna rešenja in nakazila za prejetje invalidnine.

*** Vinko Resnik †.** Čedalje bolj se krčijo naše vrste. Mnogi, ki so s svojimi večjimi ali manjšimi hibanji izprijeli posledice svetovne vojne 1914 do 1918, so že omahnili materi zemlji v naročje. Pretekli teden smo zvedeli, da je umrl **Vinko Resnik**, 70% vojni invalid iz Ljubljane. V vojni je izgubil roko in kot vojna žrtev je bil med prvimi, ki so pristopili v vrste invalidske organizacije. Nekaj časa je sodeloval tudi kot odbornik ljubljanskega krajevnega odbora in s tem dokazal, da je treba tudi aktivno posegati v delo za koristi vojnih žrtev. Zaradi svoje hibe, zgubil je namreč desno roko, je bil za fizično delo skoraj nesposoben. Priboril si je skromno trafiko v Mostah. Gospodarsko si je precej opomogel, a sedaj je legel v prerani grob. Bodi mu zemljica lahka. — Preostalih naše sožalje.

Posnemanja vredno

V »Družinskem tedniku« dne 5. VI. čitamo sledeče:

V avtobus, ki je bil nabito poln potnikov, je vstopil mož brez noge, opirajoč se na palico. Sprevodnik je vljudo opozoril potnike, naj odstopijo prostor mžu, ki nima noge in ne more stati v gneči. Potniki, ki so bili večinoma mlajši meščani, so godrnjavo odklonili sprevodnikovo opozorilo, češ čemu se vozijo takšni ljudje po avtobusih. Ostali naj bi po njihovem mnenju rajši doma. Prizadeti potnik se je še tesneje oprijel palice in molčal.

Čez čas se je dvignila stara ženica in odstopila svoj sedež, ona se je pa pridružila stoječim potnikom.

Menim, da je ta preprosta kmečka žena s posnemanja vrednim dejanjem dovolj vidno dokazala srčno kulturo in omiko kmečkih in delavskih mater, ki v nešteti primerih zaslužijo, da bi jih posnemali tudi naši inteligenti in meščani.

O p o m b a : Vojni invalidi bi prav gotovo lahko našli zelo mnogo podobnih primerov. In prav zaradi tega pozdravljamo objavo gornjega člančica.

Prvi skok s padalom

Vsak otrok ve danes za padalce. Iz dneva v dan čitamo v vojnih poročilih o padalcih in se čudimo njihovi pogumnosti. Gotovo nas bo zanimal opis prvega skoka s padalom.

Februarja leta 1915. se je zgasil Kurt Wiczorek pri vodstvu nemškega ogledniškega letalstva kot vojni prostovoljec. Kmalu potem je bil dodeljen opazovalnim balonom na fronti v Champagni.

Pri neki vaji je rekel svojemu poveljniku, ko je gledal, kako so metali iz balona vreče peska, da se je laže dvigal, da bi bilo pametneje, če bi namesto vreče peska spustili z balona človeka. Poveljnik je na njegov predlog pristal, moral pa je zaprositi za dovoljenje pristojnih vojaških oblasti. Ko je dovoljenje prišlo, se je ponudil Kurt Wiczorek za skok s padalom. Pred skokom se je najedel ocvrtih jajc

s krompirjem, nato pa se je podal z nekim poročnikom v balon in se spustil v zrak.

»Ko sem bil 250 metrov visoko«, tako pripoveduje Wiczorek, »je začel pihati močan veter. Najprej sva spustila z balona vrečo peska. Potem sem se s težavo skobacal na rob koša, v katerem sva bila s poročnikom, in pogledal na uro, misleč si za trdno, da bo to moja zadnja ura. V naslednjem trenutku sem skočil. Z glavo navzdol sem drvel proti zemlji. Mislim, da sem že izgubljen. Toda v tistem trenutku se je že odprlo padalo. Zibal sem se v velikih lokih in se počasi bližal zemlji. Močan veter me je podil po zraku kakih 900 metrov naprej od tistega mesta, kjer sem odskočil. Pod seboj sem videl fotografe, kako so bežali za menoj, ker še pač nikdar niso videli takšne pustolovščine.

Že sem mislil, da je vse v redu, ko se mi je začel razpenjati pas, s katerim sem bil privezan na padalo. Premalo je bil pritrjen na prsih in mi je začel polzeti vse višje proti pazduhi in naprej proti vratu. Če bi se mi pas snel preko vratu, bi bil izgubljen. Zato sem raztegnil roke in jih držal trdno tako, da sem jih premikal samo v komolcu. Hladnokrvno sem segel v žep, si prižgal cigareto in mirno čakal, da prižadam na tla. Pod seboj sem videl fotografe, oficirje, v daljavi pa obrise Reimsa s slovito katedralo. Po preteku dveh minut in pol sem brez kakršnega pretresa pristal s cigareto v ustih.

Moj poveljnik se ni toliko čudil srečnemu koncu moje pustolovščine, kakor cigaretam v mojih ustih. Ko sem s častniki proslavljal ta dogodek v neki gostilni, je prispelo odlikovanje z železnim križem druge vrste.

Pozneje je Kurt Wiczorek popravil pas pri padalu in se ponovno ponudil za padalca pri Zeppelinu. Niso ga sprejeli. Tako je bil ta junaški skok prvi in zadnji skok v njegovem življenju. Pozneje se je posvetil skrbi za vsakdanji kruh in ni več mislil na spušcanje s padalom. Še danes pa nosi pri sebi porumenelo sliko svojega prvega in zadnjega skoka s padalom, ki ga predstavlja kot predhodnika današnjih padalcev.